

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 84

БАНКОВО ДЕЛО, ЦЕННИ КНИЖА, ФИНАНСОВИ УСЛУГИ И ЕЛЕКТРОННО ФАКТУРИРАНЕ

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 84 „Банково дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране“, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

Дигитализацията във всички индустрии е необратим процес, което съществено промени и начините на предоставяне на банкови и финансови услуги. За да не загубят своята конкурентоспособност, традиционните банки са изправени пред необходимостта с ускорени темпове да внедряват иновациите, които ще им позволят опростяване и оптимизиране на процесите, гъвкавост и бързина при прилагане на промените и адаптиране към все по-често променящата се среда. Новите технологии предоставят много възможности, но и предизвикателства – например използване на big data за по-ефективни продажби, като в същото време се приложат и изискванията на. Европейската директива за защита на личните данни.

В съвременния глобализиращ се и бързо развиващ се пазар банките предлагат и извършват все по-голям брой дигитализирани финансови услуги, което води до засилена конкуренция между банковия сектор и небанковите институции, включително т.нар. FinTech компании, чиято основна дейност е предоставянето на иновативни технологии за извършване финансови операции.

Дигитализирането на финансовите услуги предоставя нови възможности и удобства за потребителите, но същевременно води и до нови рискове, свързани със сигурността им. Навлизането с бързи темпове едновременно и на нови участници на пазара, и на иновативни технологии, представлява предизвикателство както за регулаторните органи, чиято задача е поддържането на стабилността на финансовата система и защита на потребителите, така и за органите по стандартизация.

Стандартизацията в областта на предоставяните дигитални финансови услуги, както и надеждната им защита от кибератаки и други рискове, свързани със сигурността им, е важен фактор, допринасящ за доверието на потребителите, запазване стабилността на финансовата система и по-нататъшното безпроблемно развитие и функциониране на пазара.

Характеристиката на банковата система и финансовите услуги в България през последните години също се променя, като все по-масово се прилагат дигиталните технологии. Основните фактори за масовото навлизане на дигиталните технологии в областта на банковото дело и финансови услуги се обуславя от увеличаване обема на електронната търговия; бързото развитие на електронните разплащания и иновации в тази област; предоставянето на различни видове он-лайн услуги, както от частни компании, така и от публичния сектор;

засилващото се търсене от страна на потребителите на бързи, удобни, сигурни начини за електронни разплащания, основани на съвременните технологии.

По отношение на кредитните институции, платежните институции, дружествата за електронни пари, операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента, доставчиците на услуги по предоставяне информация за сметка в България, компетентен орган е БНБ. Българската народна банка регулира и осъществява надзор върху тяхната дейност като следи за спазването на националните и европейските нормативни изисквания, както и на приетите международни принципи, стандарти и препоръки в тази област.

Стандартизацията в областта на електронното фактуриране също е изключително важен днес. Подкрепата на българското законодателство, което е напълно хармонизирано с европейското, е наложителна. ЕС стимулира чрез различни директиви преминаването от хартиен към електронен обмен и електронен архив на фактури. Изменения в закона за ДДС, Закона за електронния подпис и електронното съобщение и Закона за счетоводството регулират обмена на е-фактури в България.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 84 *Банково дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране.*

През 2018 г. положително влияние за банковия сектор оказва основно благоприятното състояние на икономиката на България, характеризиращо се с по-бърз растеж от средния за европейската и световната икономика, ниска безработица, растящи доходи, стабилна фискална позиция и липса на прекомерни дисбаланси. За банковия сектор изминалата 2018 г. е белязана от няколко тенденции – процеси на консолидация, ръст на привлечения депозитен ресурс, продължаващо увеличаване на кредитирането и съпътстващите го по-високи приходи, спад на дела и размера на необслужваните кредити, нарастване на дигиталните предизвикателства.

По данни на Българската народна банка към 15 ноември 2019 г. в България функционират 25 банки (от които 19 банки са лицензирани в Република България, а 6 са клонове на чуждестранни банки). Броят на финансовите институции с регистрация на територията на Република България е 205 (от тях 195 са български финансови институции, а 10 са финансови институции от ЕС)

Ключови показатели за заетите в сектора „Финансови и застрахователни дейности“, в които по данни на НСИ са включени банките, застрахователните компании и други небанкови финансови институции, броят на заетите продължава да намалява и достига до 58,6 хил. души в края на 2016 г.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Подкрепа на националното законодателство

Подкрепата на националното законодателство се изразява най-вече чрез въвеждане на европейски и международни стандарти като БДС стандарти с превод на български език, които са в подкрепа на националното законодателство в областта на финансовите услуги.

- *Закон за платежните услуги и платежните системи;*
- *Наредба № 3 от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти;*
- *Наредба № 16 от 29 март 2018 г. за издаване на лицензи и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента;*

- *Наредба № 13 от 18 август 2016 г. за прилагането на международен номер на банкова сметка и за БАЕ кодове.*

Стандарти в подкрепа на законодателството - БДС ISO 13616-1; БДС ISO 13616-2; БДС ISO 20022-1; -2; -3; -4; -5; -6; -7; -8

- *Закон за публичното предлагане на ценни книжа;*
- *Наредба № 2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа.*

Стандарти в подкрепа на законодателството - БДС ISO 6166 и БДС ISO 10962

- *Закон за пазарите на финансови инструменти;*
- *Наредба № 38 от 25 юли 2007 г за изискванията към дейността на инвестиционните посредници*

Стандарти в подкрепа на законодателството - БДС ISO 15022-1 и БДС ISO 15022-2

- *Закон за обществените поръчки*

Стандарти и стандартизационни документи в подкрепа на законодателството: БДС EN 16931-1 и стандартизационните документи към тази серия СД CEN/TS 16931-2, 3-1, 3-2, 3-3, 3-4 и СД CEN/TR 16931-4, 5, 6, 7

Допринасяне за ефективността на финансовите услуги

Дейността по стандартизация в областта на финансовите услуги е от съществено значение за осъществяването на общ унифициран подход за разрешаване на проблемите в тази област. Освен това, този общ подход и използването на стандартизирани методики и процедури ще спомогне за обмена на информация, ще се избегне риска от дублиране и ще доведе до насърчаване на взаимодействието между експерти и специалисти и на европейско, международно и на национално, които участват в процеса по стандартизация в областта на финансовите услуги.

Промените, които настъпиха в банките през последните пет години в България, допринасят за още по-голямата необходимост от въвеждане на стандарти в тази област. Накратко казано ситуацията в България налага въвеждането на европейски и международни като български стандарти, за да има ефективност, успеваемост и ползи за всички заинтересовани страни.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Всички юридически лица, заинтересовани от областта на финансовите услуги, имат право да номинират упълномощени представители и експерти, които да участват пряко в дейността по стандартизация на БИС/ТК 84 „Банковото дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране“.

От създаването на комитета през 2001 г. в дейността на БИС/ТК 84 до настоящия момент участват представители на различни групи.

Потенциални заинтересовани от стандартизацията в областта на финансовите услуги в България са:

- Банки;
- Органи на изпълнителната власт;
- Фондови борси;
- Лицензирани и регистрирани платежни институции, дружества за електронни пари, доставчици на услуги по предоставяне информация;
- Оператори на платежни системи;

- Висши училища и институти;
- Браншови организации във финансовия сектор;
- Неправителствени организации, и др.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК

- Въвеждане на приоритетни международни стандарти в областта на финансовите услуги като български стандарти - общо банкиране, мобилни финансови услуги, сигурност и защита на данните за мобилни финансови услуги, мобилни плащания към физически лица и фирми, електронното фактуриране и др.
- Активно участие на експерти от БИС/ТК 84 в разработването и съгласуването на европейските и международните стандарти и стандартизационни документи в областта на финансовите услуги и електронното фактуриране.

Участие на европейско ниво

БИС/ТК 84 има задължението да участва в разработването и приемането за въвеждане като национални на стандартите и стандартизационните документи на следните европейски технически комитети и работни органи:

- CEN/TC 434 *Electronic Invoicing* [Електронно фактуриране]
- CEN/WS XFS *eXtensions for Financial Services* [Разширения за финансови услуги]
- CEN/WS XBRL* *Improving transparency in financial and business reporting* [Подобряване на прозрачността на финансовата и бизнес отчетност] - закрит

Забележка: ISO/TC 222 и CEN/WS XBRL са обявени за разпуснати.

Участие на международно ниво

Като работен орган на БИС, БИС/ТК 84 участва със статут на активно членство в дейността на ISO/TC 68 и неговите подкомитети:

- ISO/TC 68 *Financial services* [Финансови услуги] - активно членство (P-member)
- ISO/TC 68/SC 2 *Financial Services, security* [Финансови услуги, сигурност] - активно членство (P-member)
- ISO/TC 68/SC 8 *Reference data for financial services* [Референтни данни за финансови услуги] – членство наблюдател (O-member)
- ISO/TC 68/SC 9 *Information exchange for financial services* [Информационен обмен за финансови услуги] – членство наблюдател (O-member)
- ISO/TC 295 - *Audit data services* [Събиране на данни от одит] – членство наблюдател (O-member)
- ISO/TC 222* *Personal financial planning* [Персонално/лично финансово планиране] – закрит

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК

Идентифицирани са следните стратегии, за да бъдат постигнати определените цели на БИС/ТК 84:

- Популяризиране на дейността на БИС/ТК 84 чрез организиране на срещи и семинари за представяне на дейността на БИС/ТК 84 и популяризиране на стандартите и приложението им в практиката;
- Привличане на заинтересовани организации за участие в дейността на БИС/ТК 84 чрез изпращане на писма-покани до заинтересованите за привличане на нови членове;
- Планиране на финансови средства и експертни ресурси за въвеждане на европейски стандарти с превод на български език като приоритетни: общо банкиране, мобилни финансови услуги, сигурност и защита на данните за мобилни финансови услуги, мобилни плащания към физически лица и фирми, електронното фактуриране и др.
- Активизиране участието на експерти от БИС/ТК 84 в разработването и съгласуването на европейските и международните стандарти и стандартизационни документи в областта на финансовите услуги, включително участие в заседания на работните групи към ISO/TC 68.
- Осъществяване на сътрудничество с други технически комитети, като БИС/ТК 34 *Управление на качеството и оценяване на съответствието*, ТК 80 *Електронен обмен на данни в администрацията, търговията и услугите* и ТК 57 *Информационни и комуникационни технологии*

4.3 Аспекти на околната среда

Работата на БИС/ТК 84 има непряко въздействие върху околната среда. БИС/ТК 84 работи по начин, който спестява ресурси, т.е. заседанията на комитета се организират няколко пъти в годината, но основно се работи по електронен път, а това спестява използването на „много хартия“.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 84

Един от основните рискове за развитието на стандартизационна дейност в областта на финансовите услуги е динамиката при участието на организациите в дейността на БИС/ТК 84. Разширява се участието в дейността на БИС/ТК 84 с нови организации, но все още това не е достатъчно. Понякога поради различни фактори, организациите, които са членове на БИС/ТК 84 се налага да отделят нови експерти за работа по стандартизация, а това води до демотивиране на някои организации за участие в работата по стандартизация и съответно до намаляване на членовете на БИС/ТК 84

Друг важен фактор, изискващ внимание, е свързан с все по-високите изисквания към подготовката на експертите за участие в работата по стандартизация. Поддържането на стандартите в актуално състояние и работата на европейско и международно ниво изисква непрекъснати усилия за повишаването и поддържането на квалификацията на експертите в областта на стандартизацията, за да може тяхната дейност да бъде ефективна както за фирмите, така и за защита на националните интереси.